

B.A./B.Voc (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-IV Examination: March/April-2023
Geography (Compulsory) Paper-I
EVS: Environment Studies

Day and Date: Monday, 08/05/2023
Time: 10.30 AM To 12.30 PM

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Forest cover in India is about _____.
1) 19% 2) 11% 3) 42% 4) 33%
- 2 Identify the nonrenewable source of energy from the following? 1) Coal 2) Fuel cells 3) Wind power 4) Wave power
- 3 British ecologist A. G. Tansely in 1935 coined the term _____.
1) Biodiversity 2) Ecosystem 3) Ecology 4) Non of the above
- 4 A food web consist of _____.
1) A portion of food chain 2) Producers, consumers and decomposers 3) Interlocking food chains 4) a set of similar consumers
- 5 Producers in ecosystem are composed of ?
1) Plants 2) Microorganisms 3) Animals 4) None of the above
- 6 Rich and threatened areas of plant and animals on the earth are called as _____.
1) National park 2) Green spots 3) Sacred groves 4) Hot spots
- 7 Ozone in the atmosphere is present in the layer _____.
1) Troposphere 2) Ionosphere 3) Stratosphere 4) None of the above
- 8 Ballast water is source of the following type of pollution.
1) Soil pollution 2) Radioactive pollution 3) Air pollution 4) Oil pollution
- 9 Which of the following is a nonpoint source of water pollution?
1) Factories 2) Sewage treatment plants 3) Urban and semi urban lands 4) All of the above
- 10 Acid rain is caused by emission of _____.
1) So₂ and No₂ 2) H₂S 3) CH₄ 4) None of the above
- 11 Chipko movement was started by _____.
1) Anna Hajare 2) Medha Patkar 3) Sunderlal Bahuguna 4) None of the above
- 12 Air Pollution Act in India was enacted in the year _____.
1) 1972 2) 1976 3) 1981 4) 1986
- 13 Following gas is related to Bhopal gas tragedy.
1) Methyl isocyanate 2) Carbon monoxide 3) Hydrogen 4) Hydrogen sulphide

14 Which of the following is not a solution for global warming ?

- 1) Reducing fossil consumption 2) Planting more trees 3) Deforestation 4) None of the above

15 The largest reservoir of Nitrogen of our planet is _____.

- 1) Ocean 2) Atmosphere 3) Soil 4) Fossil fuel

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Mineral resources.
- 2 Carbon Footprint.
- 3 Discuss role of individuals in pollution prevention.
- 4 Sustainable development.

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain the impact of modern agricultural practices on food resource
- 2 Values of biodiversity
- 3 Give the energy problems in urban area.
- 4 Give powers and function of State Boards of Water Pollution Act.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain causes and effects of soil erosion.
- 2 Describe India as a country rich in biodiversity

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 भारतामध्ये वनक्षेत्राचे प्रमाण किती आहे.
1) 19% 2) 11% 3) 42% 4) 33%
- 2 खालीलपैकी अपुननिर्मितक्षम ऊर्जेचे स्रोत कोणते?
1) कोळसा 2) फ्युयल सेल 3) पवन 4) तरंग शक्ति
- 3 ब्रिटीश परिस्थितिकीतज्ञ ए. जी. टान्सले यांनी 1935 मध्ये _____ संज्ञा स्पष्ट केली.
1) जैवविविधता 2) परिसंस्था 3) परिस्थितिकी 4) यापैकी नाही
- 4 अन्नजाळ्यामध्ये याचा अंतर्भाव असतो?
1) अन्नसाखळीचा एक भाग 2) उत्पादक, भक्षक आणि विघटक 3) एकमेकांशी जोडलेल्या अन्नसाखळ्या 4) एकप्रकारचे भक्षक
- 5 परिसंस्थेतील उत्पादकामध्ये कोणाचा समावेश होतो ?
1) वनस्पती 2) सूक्ष्मजीव 3) प्राणी 4) यापैकी नाही
- 6 “समृद्ध विविधता व संकटात असलेल्या प्रजाती” च्या दृष्टीने समृद्ध असलेल्या भागांना काय म्हणतात?
1) राष्ट्रीय उद्यान 2) हरित ठिकाण 3) देवराई 4) जैवविविधतेचे समृद्ध प्रदेश

- 7 खालीलपैकी वातावरणातील कोणत्या स्तरामध्ये ओझोन असतो?.
- 1) तपांबर 2) दलांबर 3) स्थितांबर 4) वरीलपैकी नाही
- 8 बलास्ट वॉटर खालीलपैकी कोणत्या प्रदूषणाचा स्त्रोत आहे.
- 1) मृदा प्रदूषण 2) किरणोत्सारी प्रदूषण 3) हवा प्रदूषण 4) तेल प्रदूषण
- 9 खालीलपैकी कोण जलप्रदूषणाचा विकेंद्रिय स्त्रोत आहे?
- 1) कारखाने 2) सांडपाणी प्रक्रीया प्रकल्प 3) शहरी व निमशहरी जमिनी 4) वरीलपैकी सर्व
- 10 आम्ल पर्जन्यास कारणीभूत _____.
- 1) So₂ and No₂ 2) H₂S 3) CH₄ 4) वरीलपैकी कोणतेही नाही
- 11 चिपको आंदोलनाची सुरुवात कोणी केली?.
- 1) अण्णा हजारे 2) मेधा पाटकर 3) सुंदरलाल बहुगुणा 4) वरीलपैकी नाही
- 12 भारतात हवा प्रदूषण कायदा कोणत्या साली संमत झाला?
- 1) 1972 2) 1976 3) 1981 4) 1986
- 13 कोणता वायू भोपाळ गॅस दुर्घटनेशी संबंधित आहे.
- 1) मिथाईल आयसोसायनेट 2) हायड्रोजन 3) कार्बन मोनॉक्साईड 4) हायड्रोजन सल्फाईड
- 14 खालीलपैकी कोणता जागतिक तापमान वाढीचा उपाय नाही ?
- 1) जीवाश्म इंधनाचा अत्यल्प वापर 2) मोठ्या प्रमाणात वृक्ष लागवड 3) वन तोड 4) वरीलपैकी कोणतेही नाही
- 15 आपल्या ग्रहावरील नत्राचा सर्वात मोठा स्त्रोत _____.
- 1) महासागर 2) वातावरण 3) जमिन 4) जीवाश्म इंधन

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 खनिज संसाधने.
- 2 कार्बन फुटप्रिंट
- 3 प्रदूषण नियंत्रणातील वैयक्तिक भूमिका स्पष्ट करा
- 4 शाश्वत विकास

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 आधुनिक शेती पद्धतीचा अन्न संसाधनावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.
- 2 जैवविविधतेची मूल्ये
- 3 ऊर्जेसंबंधीच्या नागरी समस्या स्पष्ट करा.
- 4 जल प्रदूषण नियंत्रण कायदांतर्गत स्थापन केलेल्या राज्य मंडळाची अधिकार व कार्ये सांगा

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 जमिनीच्या धुपेची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.
- 2 भारत एक जैवविविधता समृद्ध देश यावर वर्णन करा

Model Answer Paper

B.A./B.Voc (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-IV Examination: March/April-2023

Geography (Compulsory) Paper-I

EVS: Environment Studies

Day and Date: Monday, 08/05/2023

Total Marks: 60

Time: 10.30 AM To 12.30 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

1 भारतामध्ये वनक्षेत्राचे प्रमाण किती आहे.

1) 19% 2) 11% 3) 42% 4) 33%

Option 1

2 खालीलपैकी अपुननिर्मितक्षम ऊर्जेचे स्त्रोत कोणते?

1) कोळसा 2) फ्युयल सेल 3) पवन 4) तरंग शक्ति

Option 1

3 ब्रिटीश परिस्थितिकीतज्ञ ए. जी. टान्सले यांनी 1935 मध्ये _____ संज्ञा स्पष्ट केली.

1) जैवविविधता 2) परिसंस्था 3) परिस्थितिकी 4) यापैकी नाही

Option 3

4 अन्नजाळ्यामध्ये याचा अंतर्भाव असतो?

1) अन्नसाखळीचा एक भाग 2) उत्पादक, भक्षक आणि विघटक 3) एकमेकांशी जोडलेल्या अन्नसाखळ्या 4) एकप्रकारचे भक्षक

Option 3

5 परिसंस्थेतील उत्पादकामध्ये कोणाचा समावेश होतो ?

1) वनस्पती 2) सूक्ष्मजीव 3) प्राणी 4) यापैकी नाही

Option 1

6 “समृद्ध विविधता व संकटात असलेल्या प्रजाती” च्या दृष्टीने समृद्ध असलेल्या भागांना काय म्हणतात?

1) राष्ट्रीय उद्यान 2) हरित ठिकाण 3) देवराई 4) जैवविविधतेचे समृद्ध प्रदेश

Option 4

7 खालीलपैकी वातावरणातील कोणत्या स्तरामध्ये ओझोन असतो?.

1) तपांबर 2) दलांबर 3) स्थितांबर 4) वरीलपैकी नाही

Option 3

8 बलास्ट वॉटर खालीलपैकी कोणत्या प्रदूषणाचा स्त्रोत आहे.

1) मृदा प्रदूषण 2) किरणोत्सारी प्रदूषण 3) हवा प्रदूषण 4) तेल प्रदूषण

Option 4

9 खालीलपैकी कोण जलप्रदूषणाचा विकेंद्रिय स्त्रोत आहे?

1) कारखाने 2) सांडपाणी प्रक्रीया प्रकल्प 3) शहरी व निमशहरी जमिनी 4) वरीलपैकी सर्व

Option 4

10 आम्ल पर्जन्यास कारणीभूत _____.

1) So₂ and No₂ 2) H₂S 3) CH₄ 4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Option 1

11 चिपको आंदोलनाची सुरुवात कोणी केली?.

1) अण्णा हजारे 2) मेधा पाटकर 3) सुंदरलाल बहुगुणा 4) वरीलपैकी नाही

Option 3

12 भारतात हवा प्रदूषण कायदा कोणत्या साली संमत झाला?

1) 1972 2) 1976 3) 1981 4) 1986

Option 3

13 कोणता वायू भोपाळ गॅस दुर्घटनेशी संबंधित आहे.

1) मिथाईल आयसोसायनेट 2) हायड्रोजन 3) कार्बन मोनॉक्साइड 4) हायड्रोजन सल्फाईड

Option 1

14 खालीलपैकी कोणता जागतिक तापमान वाढीचा उपाय नाही ?

1) जीवाश्म इंधनाचा अत्यल्प वापर 2) मोठ्या प्रमाणात वृक्ष लागवड 3) वन तोड 4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Option 3

15 आपल्या ग्रहावरील नत्राचा सर्वात मोठा स्रोत _____.

1) महासागर 2) वातावरण 3) जमिन 4) जीवाश्म इंधन

Option 2

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 खनिज संसाधने.

Ans:

2 कार्बन फुटप्रिंट

Ans:

3 प्रदूषण नियंत्रणातील वैयक्तिक भूमिका स्पष्ट करा

Ans:

4 शाश्वत विकास

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 आधुनिक शेती पद्धतीचा अन्न संसाधनावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.

Ans:

2 जैवविविधतेची मूल्ये

Ans:

3 ऊर्जेसंबंधीच्या नागरी समस्या स्पष्ट करा.

Ans:

4 जल प्रदूषण नियंत्रण कायदांतर्गत स्थापन केलेल्या राज्य मंडळाची अधिकार व कार्ये सांगा

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 जमिनीच्या धुपेची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.

Ans:

2 भारत एक जैवविविधता समृद्ध देश यावर वर्णन करा

Ans:
